

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکترای حرفه ای رشته پزشکی

عنوان:

بررسی خصوصیات بالینی، Imaging و come out شش ماهه بیماران با تشخیص ترومبوز سینوس وریدی مراجعه کننده به بیمارستان علوی شهرستان اردبیل در طی سال های ۱۳۹۸ و

۱۳۹۹

نگارش:

امیر حداد

استاد راهنما:

دکتر قاسم فتاح زاده اردلانی

استاد مشاور:

دکتر فرهاد پورفرضی

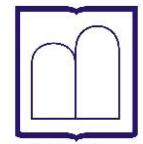
آبان ماه ۱۴۰۰

شماره پایان نامه: ۰۸۹۵

لهم إني
أعوذ
بِكَمْنَهْ

بسمه تعالیٰ

گواهی اصالت پایان نامه

دانشگاه علوم پزشکی

و خدمات بهداشتی درمانی استان آردبیل

-این پایان نامه بر اساس نتایج بررسیها/ تحقیقات انجام یافته توسط اینجانب تحت راهنمایی های آقای دکتر ابوالفضل عطالو بوده و بوسیله خودم انشا گردیده است و در صورت استفاده از نتایج پژوهش ها و یا آثار دیگران بلافصله به مرجع مورد استفاده استنداد شده است و مشخصات مرجع به قسمت منابع و مأخذ طور کامل ذکر گردیده است.

-مسئولیت صحت مطالب مندرج در این پایاننامه به طور کامل با اینجانب است.

-این پایان نامه قبل از دریافت هیچ مدرک تحصیلی درسایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی (هم سطح ، پایین تر یا بالاتر) ارائه نشده است.

-کلیه حقوق مادی و معنوی این پایان و محصول مستخرج از آن اعم از مقالات، نامه و هر گونه چاپ کتاب و ثبت اختراع به دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تعلق دارد و هرگونه استفاده از اطلاعات و یا نتایج، واگذاری اطلاعات به افراد دیگر، چاپ، تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس از این پایان نامه بدون اخذ اجازه کتسی از دانشگاه علوم پزشکی اردبیل ممنوع است.

-کلیه مقالات مستخرج از این پایان نامه تحت نام دانشگاه علوم پزشکی اردبیل (Ardabil University of Medical Sciences) نویسنده اول یا مسئول و با اطلاع و اجازه تمامی استادی راهنما و مشاور به چاپ رسیده یا خواهد رسید.

-چنانچه در هر مقطع زمانی، خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه مجاز است با اینجانب مطابق با مقررات رفتار نموده و در صورت برخورد قانونی، هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی دانشجو

امضا و تاریخ

-بدینوسیله اصالت و صحت نتایج این پایان نامه مورد تأیید اینجانب، دکتر قاسم فتاح زاده استاد راهنما می باشد.

نام و نام خانوادگی استاد راهنما

امضا و تاریخ

تقدیم به:

پدر و مادر عزیزم که در سراسر تحصیل و
سایر مراحل زندگی فداکارانه حامی و پشتیبانی
بوده اند

و همچنین برادر عزیزم که یار کودکی و رفیق
روزهای سخت زندگانیم بوده و هست...

سپاس خدای را که سخنوران، درستودن او
بمانند و شمارندگان، شمردن
نعمت های او ندانند و کوشندگان، حق او را
گزاردن نتوانند.

اکنون که باید آغازی بر یک پایان بنگارم، بر
خود لازم می دانم که از استادان محترم جناب
آقای

دکتر قاسم فتاح زاده و دکتر فرهاد پور
فرضی

به خاطر راهنمایی های ارزشمند نهایت تشکر
و قدردانی را نمایم.

فهرست مطالب

۱.....	چکیده .....
۱.....	هدف: .....
۲.....	فصل اول .....
۲.....	مقدمه .....
۴.....	۱- اهمیت مسئله و ضرورت انجام پایان نامه: .....
۵.....	۲- بیان مساله .....
۷.....	۳- تعریف اصطلاحات .....
۸.....	۴- اهداف .....
۸.....	۴-۱- هدف اصلی .....
۸.....	۴-۲- اهداف اختصاصی .....
۹.....	۴-۳- اهداف کاربردی .....
۹.....	۴-۵- سؤالات /فرضیات .....
۱۱.....	فصل دوم .....
۱۱.....	بررسی متون .....
۱۲.....	۱- مبانی نظری .....
۱۲.....	۱-۱- میزان بروز و جمعیت شناسی .....
۱۲.....	۱-۲- پاتوفیزیولوژی .....
۱۴.....	۳- علل و عوامل خطر .....
۱۵.....	۴- تشخیص .....
۱۸.....	۵- تشخیص های افتراقی .....
۱۹.....	۶- مطالعات تصویربرداری عصبی .....
۲۰.....	۷- درمان .....
۲۴.....	۲- بررسی متون .....
۳۶.....	فصل سوم .....
۳۶.....	مواد و روش کار .....
۳۲.....	۱- نوع پژوهش .....
۳۲.....	۲- جامعه مورد مطالعه .....
۳۲.....	۳- نمونه برداری و روش نمونه گیری .....
۳۳.....	۴- روش گردآوری اطلاعات .....

۳۳	۵-۵-روش اجرا .....
۳۵	۶-۶-روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و بررسی آماری: .....
۳۵	۷-۳-ملاحظات اخلاقی .....
۳۸	فصل چهارم .....
۳۸	نتایج .....
۳۹	۱-۴-نتایج .....
۳۹	۱-۱-۴-توزیع جنسی .....
۳۹	۲-۱-۴-توزیع سنی .....
۴۱	۳-۱-۴-بیماری‌های زمینه‌ای .....
۴۳	۴-۱-۴-سابقه‌ی دارویی .....
۴۴	۵-۱-۴-علائم و یافته‌های بالینی .....
۴۵	۶-۱-۴-یافته‌های تصویربرداری .....
۴۸	۷-۱-۴-وضعیت انعقادی .....
۵۰	۸-۱-۴- تست‌های آزمایشگاهی .....
۵۲	۱۰-۱-۴-پیگیری شش ماهه‌ی بیماران .....
۵۴	۱۱-۱-۴-ارتباط فصلی بیماری .....
۵۶	فصل پنجم .....
۵۶	بحث و نتیجه‌گیری .....
۵۷	۱-۵-بحث .....
۶۳	۲-۵-محدوdit های مطالعه .....
۶۴	۳-۵-نتیجه‌گیری .....
۶۵	۴-۵-پیشنهادات .....
۶۶	منابع .....

فهرست جداول

۳۶	جدول ۳-۱ .....
۴۰	جدول ۴-۱ .....
۴۲	جدول ۴-۲ .....

٤٣	جدول ٤-٣
٤٥	جدول ٤-٤
٤٦	جدول ٤-٥
٤٨	جدول ٤-٦
٥٠	جدول ٤-٧
٥٠	جدول ٤-٨
٥١	جدول ٤-٩
٥٣	جدول ٤-١٠
٥٨	جدول ٤-١١
٥٤	جدول ٤-١٢

فهرست نمودار ها

٤٥	نمودار ٤-١
٤٧	نمودار ٤-٢
٤٧	نمودار ٤-٣
٤٩	نمودار ٤-٤
٥٠	نمودار ٤-٥
٥١	نمودار ٤-٦
٥٣	نمودار ٤-٧
٥٣	نمودار ٤-٨
٥٤	نمودار ٤-٩
٥٨	نمودار ٤-١٠
٦٠	نمودار ٤-١١
٦٢	نمودار ٤-١٢

اختصارات:

AC: Anticoagulant	MRV:MagneticResonanceVenography
AED: Anti-Epileptic Drug	MSCTA:MultisliceComputedTomography Angiography
ANA: Antinuclear Antibodies	NLR: Neutrophil to lymphocyte ratio
ANCA: Anti Neutrophil Cytoplasmic Antibody	OAC: Oral Anticoagulation
CT scan: Computed Tomography Scan	OCP: Oral Contraceptive Pill
DSA:DigitalSubtractionAngiography	PCOD: Poly cystic Ovary Disease
dsDNA: Double Stranded DNA	PLR: Platelet to Lymphocyte ratio
ESR: Erythrocyte Sedimentation Rate	RDW: Red blood Cell Distribution Width
FANA:FluorescentAntinuclear Antibody	SAH: Subarachnoid Hemorrhage
IBD: Inflammatory Bowel Disease	SII: Systemic Inflammatory Index
ICH: Intracranial Hemorrhage	SPSS: Software Package Used for Statistical Analysis
ICP: Intracranial Pressure	SSS: Superior Sagittal Sinus
IIH:IDIOPATHICINTRACRANIAL Hypertension	UFH: Unfractionated Heparin
ISCVT: International Study on Cerebral Vein and Dural Sinus Thrombosis	
LMR:Lymphocyte-to-Monocyte Ratio	
LMWH: Low Molecular Weight Heparin	
MRI: Magnetic Resonance Imaging	
MRS: Modified Ranken's Scale	

چکیده

زمینه: ترومبوز سینوس وریدی مغزی یک علت غیر معمول سردرد و سکته مغزی است ، تظاهرات بالینی بسیار متنوع دارد. ویژگیهای بالینی مهم عبارتند از: شروع جدید سردرد کانونی ، یا شروع سردرد با تشنج ، پاپی ادما یا نقص کانونی. توجه به عوامل خطر ، مخصوصاً مصرف داروهای هورمونال، بارداری اخیر، اختلال انعقادی و همچنین عفونت‌ها و التهابات سیستمیک اخیر میتواند ظن بالینی را به سمت CVST هدایت کند. تصویربرداری مدرن MR امکان تشخیص زودهنگام و مؤکد را فراهم کرده است.

هدف: هدف از این مطالعه بررسی جامع علائم بالینی و یافته‌های تصویربرداری و فالوآپ ۶ ماهه‌ی بیماران با تشخیص ترومبوز سینوس وریدی است که در سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ به بیمارستان علوی مراجعه کردند.

مواد و روش‌ها: این یک مطالعه توصیفی-تحلیلی به صورت مقطعی است که با هدف بررسی خصوصیات بالینی Imaging و come out شش ماهه بیماران CVST طی سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ طراحی شده است. داده‌های مربوط به نتایج بالینی، پاراکلینیکی و تصویربرداری که در پرونده‌ی بیماران ثبت شده بود استخراج شد. بیماران شناسایی شده بعد از گذشت ۶ ماه از شروع درمان، تحت پیگیری قرار گرفتند.

یافته‌ها: نتایج حاصل نشان داد که زنان با فراوانی ۴۷ نفر (۴۸٪ درصد) درصد بیشتری از بیماران را به خود اختصاص داده بودند. بیشترین علامت مشاهده شده سردرد بود که در ۴۹ نفر (۵٪ درصد) از بیماران یافت شد و بعد از آن تهوع و استفراغ و علائم حسی و علائم بینایی با فراوانی ۳۲ نفر (۵۷٪)، ۲۹ نفر (۴۴٪)، ۲۵ نفر (۵۱٪) و ۲۵ نفر (۴۴٪) قرار داشتند. عوامل خطر بررسی

شده شامل: مصرف OCP در (۲۷٪/۶)، کمبود کمپلمان C3 در (۱۴٪/۳)، همچنین شایعترین سینوس درگیر سینوس سازیتال فوکانی (۳۵٪/۷) بود و بعد از آن سینوس ترنسورس راست و سیگموئید راست به ترتیب با (۲۵٪) و (۱۴٪/۳) قرار داشتند. پیگیری ۶ ماهه نهایی نشان داد که در ۲۶ مورد بهبودی حاصل شد، در ۲۴ مورد عارضه‌ی سرد رد پایدار بود، ۳۱ نفر همچنان تحت درمان دارویی قرار داشتند، ۳نفر به علت عود علائم تحت بستری مجدد قرار گرفتند و یک نفر در طی شش ماه فوت شده بود که علت فوت کووید-۱۹ اعلام شد. در بررسی‌ها در ۵۲ مورد ریکانالیزاسیون ایجاد شده بود و در ۴ مورد سینوس درگیر بسته بود. و بیشترین مراجعه در فصل تابستان و ماه شهریور ثبت شده است.

نتیجه گیری: در مطالعه‌ی حال حاضر دریافتیم که علائم بالینی بیماران بسیار متفاوت و گمراه کننده است ولی شایعترین علامت بالینی سرد رد و تهوع و استفراغ بود. زنان تعداد بیشتری از مبتلایان را ایجاد میکنند. عامل خطر شایع شامل مصرف OCP در زنان و همچنین PCOD و اختلال انعقادی بودکه باعث مستعد کردن بدن به تشکیل ترومبوز می‌شود. شایعترین سینوس درگیر سینوس سازیتال فوکانی بود و بیشترین درگیری را در فصل تابستان و فصل شهریور داشتیم. معیار رانکن مدیفای شده با C ، PT, ESR, Hb, Protein و غونت گوش و بیماری‌های روماتولوژیک ارتباط معنی داری داشت.

کلید واژه ها: ترومبوز سینوس وریدی، ام ار ونوجرافی، درمان ضدانعقادی